

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA – VAVROUŠKOVO STIPENDIUM

JMÉNO: Veronika AMBROZYOVÁ

ROČNÍK: 2. nMgr

NÁZEV PROJEKTU/VÝZKUMU: **Výzkum potenciálů a hrozeb pro rozvoj udržitelného turismu v okrsku Utengule/Usangu v jihozápadní Tanzanii**

VÝŠE STIPENDIA: 15 000 Kč

TERMÍN REALIZACE: 2. 1. – 27. 2. 2014

ZEMĚ REALIZACE: Tanzanie

STRUČNÝ POPIS PROJEKTU/VÝZKUMU:

Výzkumná stáž proběhla v rurální oblasti jihozápadní Tanzanie v okrsku Utengule/Usangu. Partnerská organizace OS Maendeleo zde realizuje projekty zemědělských mikropůjček, jejichž prostřednictvím umožňuje místním farmářům vymanit se z kruhu chudoby a zlepšit tak jejich celkovou životní situaci. Organizace Maendeleo zvažovala rozšíření portfolia poskytované rozvojové pomoci v Tanzanii, z toho důvodu byla provedena má výzkumná stáž zaměřená především na udržitelný turismus.

Cílem výzkumu bylo zjistit potenciály a hrozby pro rozvoj udržitelného turismu v okrsku Utengule/Usangu. Hlavní součástí výzkumu bylo také vytvoření SWOT analýzy a sepsání doporučení, zda je v oblasti vhodné udržitelný turismus rozvíjet či nikoliv.

Samotný výzkum v terénu jsem rozdělila na 4 části, které se vzájemně prolínaly. Nejprve jsem vykonala několik rozhovorů, za účelem zjištění základních reálií o regionu a získání zběžného přehledu o fungování každodenního života v okrsku. Výsledky z rozhovorů pak posloužily k vytvoření dvou sad navazujících otázek. Jedna sada se věnovala výzkumu místních tradic, každodenní rutiny místních obyvatel a porozumění pojmu turismus, druhá pak byla zaměřena na příležitosti a hrozby rozvoje turismu v oblasti a také na porozumění pojmu turismus. V druhé části výzkumu jsem pak společně s překladatelem navštívila obyvatele několika vesnic v okrsku a prováděla polo-strukturované rozhovory založené na vytvořených otázkách. Jednou z cílových skupin bylo např. etnikum Sangů, jejichž specifická kultura se pod vlivem globalizace pomalu vytrácí. Třetí část výzkumu tvořily expertní rozhovory cílené na získání hlubších znalostí o dané problematice, např. rozhovor s okrskovým úředníkem o základních demografických datech. Další data jsem sbírala prostřednictvím vlastního pozorování a zapojování do každodenních činností místních obyvatel.

V průběhu výzkumu jsem se setkala s podporovanými farmáři a spolu s místním zástupcem Maendelea kontrolovala průběh projektu zemědělských mikropůjček. Obecně se farmářům dařilo dobře, byli zrovna ve fázi setí a později přesazování rýže.

STRUČNÝ SOUHRN VYKONANÝCH ČINNOSTÍ:

Výzkum: Během výzkumu jsem vykonala celkem 52 rozhovorů zaměřených na různá témata (viz sady otázek) s lidmi z 5 vesnic v okrsku. Navštívila jsem mimo jiné náčelníka a šamana kmene Sangu a příslušníky kmene Sukuma za účelem zjištění míry vytrácení kmenových tradic. Rozhovory proběhly vždy za účasti překladatele. Strukturované sady otázek pro

výzkum jsem vytvářela ve spolupráci s místním zástupcem OS Maendeleo a s dlouholetým přítelem a poradcem organizace, kteří mi pomáhali zejména s překladem do svahilštiny. Jeden rozhovor trval průměrně 1-1,5 hodiny, mezi respondenty jsme se nejčastěji přepravovali na kole. Některé dny jsem získala 5 rozhovorů, jiné pouze jeden. Dále jsem strávila desítky hodin s několika místními ženami, které mě učily vařit jejich tradiční jídla, vyrábět pálené cihly, stloukat máslo apod. Organizace Maendeleo by v oblasti ráda vytvořila malé muzeum místních kmenů, snažila jsem se také povrchně zjistit, kteří občané by do muzea mohli přispět tradičními předměty, a zároveň jsem sbírala legendy o vzniku kmene Sangu.

Kontrola probíhajícího projektu OS Maendeleo: Spolu s místním zástupcem organizace jsme navštívili téměř všechny podpořené farmáře na jejich soukromých polích, zkontrolovali jsme proces setí/přesazování rýže a vytvořili potřebnou fotodokumentaci. Dále jsem se několikrát sešla s farmáři a zemědělským poradcem na tréninkovém poli, které slouží k demonstraci dopadů použití různých typů hnojiv a tradičních či šlechtěných semen rýže na velikost sklizně. Jedno odpoledne jsem se rovněž zapojila do přesazování rýže z rýžové školky na rýžové pole.

Reprezentace OS Maendeleo: Účastnila jsem se pravidelného měsíčního zasedání zástupců okrsku a veřejnosti, abych novým členům představila činnost organizace a navázala další možnou spolupráci na poli rozvoje zemědělství v oblasti.

PŘÍNOS PRO STUDENTA A PARTNERSKOU ORGANIZACI:

Během dvouměsíčního pobytu v Tanzanii jsem získala především praktickou zkušenost s terénním kvalitativním výzkumem a osvojila jsem si základní výzkumné metody. V průběhu sbírání dat v terénu jsem musela překonávat nemálo překážek, potýkala jsem se zejména s jazykovou bariérou mezi mnou a dotazovanými, ale také jsem řešila častá nedorozumění s překladatelem. Nelehká situace mě přiměla naučit se základní komunikaci ve svahilštině a s trpělivostí jednat jak s překladatelem, tak dotazovanými. Vedle komunikačních dovedností jsem si rozšířila znalosti o Tanzanii, tropickém zemědělství, místních zvycích i tradiční kuchyni, které dále využiji při přípravě workshopů v ČR jako lektorka GRV a EV.

Díky účasti na několika projektech českých neziskových organizací jsem viděla přínosy a dopady různých forem rozvojové spolupráce pro cílové skupiny i místní populaci, což mě přimělo zamýšlet se nad smyslem rozvojové spolupráce. Byla to pro mě velmi cenná „rozvojářská“ zkušenost, kterou využiji ve svém profesním životě.

Náplň stáže jsem si do jisté míry organizovala vlastními silami, první měsíc jsem na stáži byla sama. Díky tomu jsem si prohloubila své organizační schopnosti, schopnosti orientace v jiném kulturním prostředí a přizpůsobení se místním podmínkám.

Přínosy pro partnerskou organizaci OS Maendeleo:

- Výsledky mého výzkumu mohou využít k rozvoji své stávající činnosti, ať se rozhodnou projekt udržitelného turismu zahájit či nikoliv.
- Projekt zemědělských mikropůjček je v oblasti relativně novým, a tak je potřeba jej pravidelně a důkladně monitorovat, aby se odhalily nedokonalosti a zabránilo se jejich

opakování v budoucnu. Při kontrole probíhajícího projektu byly zjištěny některé problémy, jež jsme spolu s místním zástupcem začali okamžitě řešit, zároveň jsme na ně upozornili předsedu OS Maendeleo, aby se v budoucnu již neopakovaly.

- Ponávratové aktivity (besedy, články, osobní rozhovory) a mé osobní zapojení do propagace a fundraisingu organizace přispívají viditelnosti projektu zemědělských mikropůjček v České republice a zvětšují portfolio podporovatelů projektu.

NÁVRH PREZENTACE VÝSTUPŮ:

Získaná data z výzkumu budou primárně prezentovány v mé diplomové práci, dále budou výsledky výzkumu poskytnuty neziskové organizaci OS Maendeleo k dalšímu využití.

Průběh a výstupy výzkumné stáže budou prezentovány v září 2014 na Rozvojovém večeru pořádaném organizací ARPOK, o. p. s. O stáži jsem již napsala krátký článek do rubriky „Zblízka v dálce“ Žurnálu UP¹. Do konce roku 2014 napíšu několik dalších příspěvků na svůj osobní blog². Pokud se mi naskytnou další příležitosti prezentovat výstupy výzkumné stáže, zajisté jich využiji, ať se jedná o besedu, článek či rozhovor.

VYÚČTOVÁNÍ:

	Vlastní náklady	Hrazeno z Vavrouškova stipendia
Cestovné	8 900,-	15 000,-
Ubytování + stravné	8 100,-	0,-
Administrační poplatky	1 500,-	0,-
Očkování, léky	3 200,-	0,-
CELKEM	21 700	15 000,-
CELKOVÉ NÁKLADY	36 700,-	

¹ Dostupné zde: <http://www.upol.cz/fileadmin/zuparchiv/XXIII/zurnal2314.pdf>

² Dostupné zde: <http://vercajededoafriky.blogspot.cz/>